

SöderFöräldrar Informerarar #2-01

Söderföräldrar besöker **FÖRSKOLAN GRAMMATIKEN...**
... som arbetar helt enligt Stockholms Kommuns förskoleplan

Förskoleplan med brister

Stockholms stad har bestämt sig för att anta en speciell förskoleplan. Den ska, utöver läroplanen, styra verksamheten på stadens förskolor. För närvarande är ett förslag till plan ute på remiss hos de ansvariga för verk-

Jämfört med nationens förskoleplan så har Stockholms ett oerhört fokus på individens lärande, språk och läs- och skrivfärdigheter, ett skolfokus. Vi saknar en bakgrundsbeskrivning som förklarar inriktningen. Hade man utgått från dagens verksamhet så hade perspektivet blivit bredare. Det livslånga levandet snarare än det livslånga lärandet.

Liksom i nationens läroplan saknas uppföljnings-

samheten.

SöderFöräldrar har också tittat närmare på förslaget och överlämnat synpunkter på de brister som finns i förslaget till ansvariga tjänstemän. Här kan du läsa vårt yttrande.

bara mål. Exempel på mål hade kunna vara minskande köer till PBU, minskande sociala skillnader i fyraårskontrollen, färre barn i barngrupperna, en minskad bullernivå, en ökad andel av förskolor med teckenspråksstöd under samlingarna, antal resursbarn, en uppföljning av barns psykiska hälsa eller liknande.

Vi saknar reflektioner kring utåtagerande och kring

Forts. sid 4...

Aktiva föräldrar vår bästa resurs

Ett år kvar till valet - är du nöjd med barnomsorgen? SöderFöräldrar har satt upp som mål att bidra till att göra barnomsorgen till en valfråga. De politiska partierna verkar omedvetna om vilka problem som finns att brottas med, och vi möts fortfarande ofta av åsikten att barnantalet i grupperna inte spelar någon roll. Maxtaxan, till exempel, antas vara en förskolereform, men är ingen satsning för att höja kvaliteten på förskolan.

Stockholm har tagit fram ett förslag på en lokal förskoleplan, med fokus på språk och lärande. Ingenstans i Stockholms förskoleplan nämns att personalen på förskolorna i en enkät angett att de inte kan klara ens de nationella målen med dagens resurser och barngrupper.

Börjar barngrupperna minska? Nej, det finns inget som tyder på det, snarare tvärtom. SöderFöräldrar efterfrågar mätbara mål som till exempel färre barn i barngrupperna och minskad bullernivå och ett mycket vidare fokus som tar upp frågor om utagerande och depressiva barn och jämställdhetsfrågor.

I år aviseras återigen besparingar i barnverksamheterna på Södermalm för att kunna klara av löneförhöjningar inom de givna anslagen. Från och med 2002 ska förskolepengen öronmärkas, men kommer det att innebära mer pengar till verksamheten? Det är viktigt att vi kan rapportera vad som händer på förskolorna. Aktiva föräldrar är vår främsta resurs. Låt ilskan över uteblivna vikarier, utsliten personal och inställd verksamhet bli synlig, framför allt för dem som bestämmer om pengarna: politiker i stadshus och stadsdelsnämnd. Mejla, ring eller skriv en insändare. Vill du ha stöd i din argumentation så titta på vår hemsida.

Viveka Palm
ordförande i Föreningen SöderFöräldrar

Forskning stödjer SöderFöräldrars riktlinjer

Skolverket har gett ut en sammanställning över forskningsläget vad gäller sambandet mellan strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i förskolan och grundskolans första år. Det är en gedigen och omfattande genomgång av befintlig forskning både i Sverige och utomlands. Sammantaget ger rapporten ett kraftfullt stöd för de riktlinjer för barngruppers storlek med mera som SöderFöräldrar länge kämpat för. Små grupper tillsammans med kompetent och välmotiverad personal är avgörande för den kvalitet som uppnås. Detta är särskilt tydligt för barn med särskilda behov och socialt utsatta barn.

Författarna av rapporten drar bland annat följande slutsatser:

"Vi menar att utifrån den forskning som vi tagit del av är en grupp om 13-15 barn i de äldre förskoleåldrarna (4-5 år) att föredra, om barnen skall utvecklas på ett optimalt sätt".

"Förutsättningarna för barn som är under 4 år och barn i behov av särskilt stöd är sämre än för andra barn då verksamheter bedrivs i stora grupper, även om personaltätheten är hög. För de minsta barnen är det identitetsut-

vecklingen och språkutvecklingen som är så viktig för senare års lärande som tar mest skada. För många barn i behov av särskilt stöd krävs numera ofta en diagnos för att de skall få hjälp och stöd. I en mindre grupp hade det kanske aldrig uppstått något behov av att diagnostisera dessa barn. Både barn i behov av särskilt stöd och de minsta barnen har behov av att ingå i en mindre grupp, som de vuxna kan ingå i och stimulera till kommunikation, lek och samlärande."

Skolborgarrådet Jan Björklund, har visat ett starkt intresse för "det livslånga lärandet" i sitt förslag till Förskoleplan för Stockholm. Forskningen visar entydigt att de riktlinjer SöderFöräldrar har föreslagit är den bästa vägen för att uppnå en hög pedagogisk kvalitet i förskolan. Nu väntar vi bara på åtgärderna!

Fotnot: Rapporten heter "Strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i barnomsorg och skola - en kunskapsöversikt" och finns att hämta på skolverkets hemsida www.skolverket.se. Rapportens författare är: Maj Asplund Carlsson (filosofie doktor i barnlitteratur och universitetslektor i pedagogik), Gunni Kärrby och Ingrid Pramling Samuelsson (båda är professorer i pedagogik).

Så har nedskärningarna drabbat barnomsorgen

Vi saxar siffror ur Kommittén Valfärdsbokslut volym om Valfärdstjänster i omvandling (SOU 2001:52) där man bland annat räknar på barnomsorgens förändring i Sverige under 90-talet. Det är omtumlande år då allt fler barn söker förskola samtidigt som kommunerna börjar sina drastiska nedskärningar.

1981 rekommenderade Socialstyrelsen (SOU 1981:25) stor försiktighet med inrättandet av syskon-grupper på mer än 15 barn. När statsbidragssystemet 1984 förändrades till bidrag per barn istället för, som tidigare, per godkänd plats, försvann Socialstyrelsens normer ur bilden.

Antalet barn i förskolan barn ökade med 51 000 mellan 1990-99. Den enklaste och billigaste vägen att bereda plats för de ökande antalet barn som söker förskola helt enkelt är att klämma in ytterligare barn i redan befintliga grupper. Den genomsnittliga gruppstorleken i

kommunala daghem ökade från 13,8 barn 1990 till 16,5 barn 1998. Så kan man behålla en snygg kommunal budget, och våra barn får betala:

"De totala kostnaderna för verksamheten låg i stort sett stilla, men eftersom antalet inskrivna barn ökade med drygt 30% mellan 1990 och 1997 så skedde en rejäl minskning i de belopp som spenderades per barn."

Men stora skillnader finns i landets olika kommuner. Vad gäller personaltätthet varierade antalet barn per årsarbetare i förskolan år 2000 mellan 3,7 och 8,6. i olika kommuner. Det gäller alltså att flytta till rätt kommun när man får barn!!

"Sammanfattningsvis har de reella kostnaderna per barn i förskolan minskat med närmare 20 procent under 90-talet, samtidigt som antalet heltidsbarn per årsarbetare i förskolan har ökat lika mycket."

NOTISER

• Tummen ner för politikerna

Satsa mer på barnen! Det är det entydiga budskap som svenska folket ger politikerna i en undersökning gjord på uppdrag av Barnverket och föreningen Klassmorfar för barnen.

1002 personer intervjuades om sin syn på barn ska prioriteras i Sverige. Hela 92 procent menade att man satsar för lite ekonomiska resurser på barnen. Dessutom tycker nära fyra av fem att barnen har för låg prioritet i de politiska besluten.

När det gäller hur skolan klarar att leva upp till läroplanens mål tycker hela 43 procent att skolan misslyckas.

En svidande kritik mot dagens barnomsorg med andra ord. Samtidigt är det oerhört glädjande att viljan att förbättra barnomsorgen inte bara är en fråga för föräldrar, utan en vilja som är gemensam för hela befolkningen, oavsett ålder.

• ...och nu blir det Samba!

Mot bakgrund av det breda stöd som finns för ökade resurser till barnen, har Barnverket och Klassmorfar för Barnen bildat en gemensam plattform - Samba - Samarbeta för prioritering av barn.

Tanken är att samla såväl enskilda personer som forskare och organisationer. Syftet är som sagt att få upp barnen på prioriteringslistan bland beslutshavarna och bland annat att Sverige ska leva upp till Barnkonventionen.

Intresserad av Samba? Gå in på www.barnverket.nu

• Åtta skadade på dagis

Tillbud och olycksfallsrapport i Maria Gamla Stan år 2000 Inom kommunala förskolor, skolor och fritidshem anmäldes 55 tillbud eller olycksfall under år 2000. Åtta av dem skedde på kommunala förskolor. Av alla de åtta tillbudena på förskolorna var sex stycken med tand och ansiktsskador och alla sex sökte tandläkare. De två andra uppsökte sjukhus respektive vårdcentral. För privata förskolor finns inte motsvarande uppföljning.

NOTISER

• Destruktivt forum i K-S

Vid höstens första förskoleforum inom Katarina-Sofia hävdade stadsdelsnämndens ordförande Margareta Björk (m) att stadsdelens förskolor hade problem på grund av vikande barnunderlag. Vid närmare granskning visade sig dessa problem för närvarande bero på fyra vakanser, som dessutom uppstått på grund av att dessa barn börjar först efter nyår.

Detta ska ställas mot de flera hundra platser som finns inom Katarina-Sofias barnomsorg. SöderFöräldrar tog därför tillfället i akt och påpekade för närvarande politiker att ett system som skapar svårigheter redan vid fyra vakanser av detta slag inte kan vara värt att bibehålla. Vi har ju sedan länge föreslagit en annan modell där en viss tillfällig vakansgrad tillåts.

Dessvärre passade Margareta Björk återigen på att påpeka att hon inte var intresserad av att tala politik på dessa forum. Hon vill i stället att SöderFöräldrar ska uppfostra sina medlemmar, och gärna andra föräldrar också, till att lämna och hämta i tid samt att inte utebli från utlovad vistelse.

Huruvida det återstår något fruktbart utbyte av detta forum kommer den närmaste tiden att utvisa.

• Revision av förskolan

Stockholms stads revisionskontor har i uppdrag att granska barnomsorgen under hösten. I deras plan går följande att läsa:

"I detta projekt kommer revisionen att granska arbetsmiljön och personalsituationen inom barnomsorgen samt även kösituationen. I projektet ingår bl a att granska personalomsättning, sjukfrånvaro, inhyring av personal, antal barn per anställd, kompetens och möjligheter till kompetensutveckling samt rekryteringsläget.

Vidare ingår granskning av nämndernas hantering av nuvarande situation med ökande barnantal, köer och platsgaranti i förhållande till begränsade resurser och rekryteringsproblem."

Fem stadsdelsförvaltningar ingår i revisionen, dock inte någon på Södermalm. Rapporten, som ändå lär bli högtintressant läsning, ska presenteras före nyår.

**Föreningen SöderFöräldrar
c/o Halén
Färggårdstorget 2
116 43 Stockholm
08-640 1958
www.rb.se/soderforaldrar
pg: 134 65 05-9**

Forts. fr. sida 1

depressiva barn, liksom de tankar som framförts i Barnrapporten från Stockholms Landsting, om förskolan som en miljö för att förebygga psykisk ohälsa.

Aggressivitet är ett vanligt problem under förskoleåren. Graden av aggressivitet har i studier visat sig vara relativt stabil från barndom till vuxen ålder. Barn med utvecklad förmåga till empati har lättare att dämpa sina egna aggressiva impulser. I förskoleåldern behöver barnen hjälp att utveckla och anpassa sin personlighet till omgivningen. Svenska undersökningar visar att om barn går i förskola minskar risken för senare psykiska och sociala problem, förutsatt att verksamheten håller god kvalitet och att pedagogiken lämnar utrymme för initiativ från barnen. Det är också viktigt att inte ensidigt stimulera barnens kunskapsutveckling. Förskoleprogram som syftar till att förbättra barns sociala kompetens, dvs förmågan att kunna umgås med andra och att kunna hantera känslor visar på mycket positiva effekter: barnen presterade bra på kunskapsprov och blev mer nyfikna, kreativa och hade bättre kamratkontakter. Insatser under förskoleåldern ger betydligt

bättre effekt än åtgärder i skolåldern.

Även jämställdhetsfrågor, som att stötta barnen i att både ta hänsyn och att ta för sig, har fått en oerhört litet utrymme i förskoleplanen, trots att det är ett oerhört komplext och viktigt område.

På förskolan ska man lära sig att man finns, syns och är omtyckt. Det är särskilt viktigt för de barn som inte har god anknytning till sina föräldrar. De skattas i olika studier vara mellan 3 och 30% av barnen beroende på kriterier. Att få ett språk är en viktig del av detta, men minst lika viktigt är att lära sig samspela med andra barn och vuxna.

Det är viktigt att förskoleplanen har ett brett politiskt stöd och inte behöver skrivas om vid ett majoritetsskifte. Det vore olyckligt om den pedagogiska inriktningen i förskoleverksamheten ska ändras vid varje maktskifte i Stadshuset eftersom verksamhet så tydligt är beroende av kontinuitet i sitt arbetssätt. En ordentlig remissrunda hos personal och föräldrar vore också på sin plats. I en enkät till förskolecheferna i Stockholm har framgått att de inte anser sig ha möjlighet att uppfylla den nationella läroplanen med dagens stora barngrupper.

Alla krafter behövs - dina också!

Vill du kunna hjälpa föreningen SöderFöräldrar, utan att göra ett allt för betungande arbete?

Vi behöver kontaktpersoner på alla förskolor - personer som kan hjälpa till med att dela ut informationsmaterial (1-2 gånger per år) och kanske berätta lite om SöderFöräldrar på föräldramötena.

Vi är oerhört tacksamma för varje insats!

Hör av dig till: Maria Fritzell på telefon 643 06 74 eller via e-post: maria.fritzell@hab.sil.se

Vi vill ha din e-mailadress!

Har du tillgång till e-mail, men vet med dig att vi inte har din adress? Skicka den till oss i så fall. Vi vill nämligen bygga ut vår e-maillista för att kunna effektivisera kommunikationen inom föreningen och hålla nere portokostnaderna.

Maila adressen till: yasemin@chello.se